

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
w Powiecie Opolskim
na lata 2021 – 2025**

Spis treści

Spis treści.....	2
Wprowadzenie	3
1. Charakterystyka powiatu opolskiego	5
2. Niepełnosprawność w powiecie opolskim	6
3. Badania ankietowe	8
4. Wnioski z badań	15
5. Działanie PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych	16
6. Działania ośrodków pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych	17
7. Poradnictwo Psychologiczno - Pedagogiczne.....	19
8. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu opolskiego	20
9. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	21
10. Zespół ds. dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	22
11. Cele i założenia programu	23
12. Przewidywane efekty realizacji programu	25
13. Źródła finansowania programu	26
14. Realizatorzy programu	26
15. Monitorowanie programu	26
16. Zakończenie	26
Spis tabel, map i wykresów	27

Wprowadzenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2021-2025 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób niepełnosprawnych – mieszkających na terenie powiatu opolskiego, określa założenia, cele i zadania, które będą realizowane w celu zapewnienia im niezależnego, pełnego i aktywnego udziału we wszystkich strefach życia.

W bieżącym okresie obowiązuje *Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2016-2020*, który traci moc z dniem 31.12.2020 roku¹. Nowy dokument uwzględnia wnioski i założenia wynikające z poprzednich działań oraz aktualne potrzeby osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu opolskiego. Ponadto jest spójny z *Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2027*.

Spośród wielu zadań przewidzianych w *Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, znajduje się opracowanie oraz realizacja zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych².

Kluczem do sukcesu prowadzonych działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest przede wszystkim interdyscyplinarny charakter podejmowanych czynności. Natomiast najważniejsze jest zrozumienie czym jest niepełnosprawność.

Jedną z definicji odnajdujemy w *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, sporządzonej w Nowym Jorku 13 grudnia 2006 roku, która zakłada, że do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami³.

Kolejne pojęcie wyjaśniła w 1980 roku *Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)*, określając osobę niepełnosprawną, jako taką która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej⁴.

Według obowiązującej *Ustawy z dnia 27 sierpnia 1977 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* niepełnosprawność określa się, jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu

---

¹ *Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych* [w:] *Powiat Opolski [online]*, [dostęp: 19 lutego 2020], Dostępny w Internecie: <<https://bip.powiatopolski.pl/download/attachment/17507/powiatowy-program-dzialan-na-rzecz-osob-niepelnosprawnych-na-lata-2016-2020.pdf>>.

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.).

³ *Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* [w:] *PFRON [online]*, [dostęp: 24 lutego 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.pfon.org/dokumenty-i-publikacje/dokumenty-miedzynarodowe/91-konwencja-onz-o-prawach-osob-niepelnosprawnych>>.

⁴ *Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)* [w:] *World Health Organization (ang.) [online]*, [dostęp: 24 lutego 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.who.int/topics/disabilities/en/>>.

stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Dodatkowo, Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej dokonuje podziałów ze względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności, wyróżniając następujące definicje stopni niepełnosprawności:

- *znaczny stopień niepełnosprawności* – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- *umiarkowany stopień niepełnosprawności* – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- *lekki stopień niepełnosprawności* – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne⁵.

Brak ujednoczonej definicji, świadczy o tym, że niepełnosprawność jest pojęciem, którego objaśnienia, należy szukać na wielu płaszczyznach. Termin ten zastąpił wyrażenia, takie jak ułomność czy upośledzenie, ale jak wynika z przytoczonych definicji, niepełnosprawność nie odnosi się tylko i wyłącznie do stanu zdrowia i funkcjonowania organizmu, ale przede wszystkim do społecznych problemów i pokonywania rozmaitych barier.

Aspekt ten podkreśla Światowa Organizacja Zdrowia charakteryzując pojęcie niepełnosprawności, jako skutek albo wynik złożonych wzajemnych związków pomiędzy stanem zdrowia jednostki i czynnikami osobowymi, a czynnikami zewnętrznymi, czyli warunkami w jakich jednostka żyje. Przy czym przyjęto, że czynniki osobowe nie są częścią stanu chorobowego lub stanu zdrowia i zalicza się do nich na przykład: styl życia, nawyki, wychowanie czy sposoby radzenia sobie z trudnościami⁶.

Zatem, aby odpowiadać na potrzeby osób niepełnosprawnych, należy realizować wiele działań na różnorodnych płaszczyznach, które stworzą podstawę do rozwoju, zmotywują do aktywności zawodowej, aktywności społecznej dając tym samym szanse na samodzielne funkcjonowanie w środowisku.

Założenia Programu zostały opracowane w oparciu o dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych otrzymane z jednostek realizujących wraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu zapewnienie odpowiednich warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu opolskiego.

Należą do nich między innymi: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu, Powiatowy Urząd Pracy w Opolu, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatu Opolskiego, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Opolu, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Niemodlinie, Poradnia Psychologiczna– Pedagogiczna w Ozimku.

---

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.).

⁶ Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF), Światowa Organizacja Zdrowia 2009, s.17

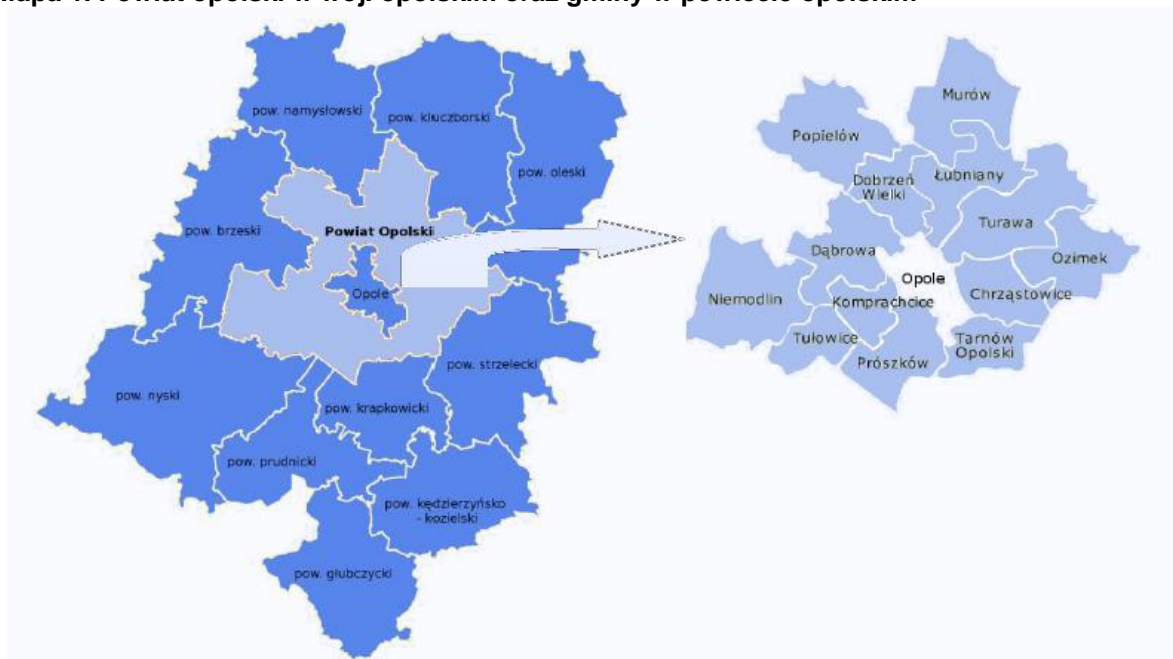
Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności w kraju jest niezwykle trudnym procesem. Składa się na to kilka czynników. Wynika to głównie z braku aktualnych danych, a co za tym idzie wiarygodnych statystyk. Informacje na temat skali niepełnosprawności w Polsce pochodzą przede wszystkim z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, a ostatnie aktualne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego, który został przeprowadzony w czerwcu 2011 roku. Z tego powodu zdecydowano, że przed powstaniem kolejnego programu pomocy dla osób dotkniętych niepełnosprawnością zamieszkujących powiat opolski, zostaną przeprowadzone lokalne badania społeczne. Rozpoznanie i wyodrębnienie potrzeb osób niepełnosprawnych mogłoby dostarczyć niezbędnych rekomendacji w zakresie możliwego wsparcia przez jednostki realizujące zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Dzięki zgromadzeniu materiału badawczego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu może dostosowywać swoje działania do potrzeb petentów. W związku z tym zwróciliśmy się z prośbą o wypełnienie anonimowych ankiet, które również posłużyły jako inspiracja przy formułowaniu celów i kierunków działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2021 – 2025.

1. Charakterystyka powiatu opolskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działające na terenie powiatu opolskiego ma swoją siedzibę na terenie miasta Opolu. Powiat opolski mieści się w środkowej części województwa opolskiego i zajmuje powierzchnię 1534.30 km². Liczba ludności zamieszkująca ten teren to około 12.352 osób. Podział społeczeństwa ze względu na płeć przedstawia się następująco: 63.777 osób stanowią kobiety, a 59.743 mężczyźni⁷.

Mapa 1. Powiat opolski w woj. opolskim oraz gminy w powiecie opolskim

Źródło: <https://bip.powiatopolski.pl/3777/powiatowa-strategia-rozwiazywania-problemow-spoecznych-na-lata-2017-2027.html>.

⁷ *Statystyczne Vademecum Samorządowca* [w:] *Urząd Statystyczny w Opolu* [online], [dostęp: 19 lutego 2020], Dostępny w Internecie: <https://opole.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_opolskie/portrety_powiatow/powiat_opolski.pdf>.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 05 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym*⁸ mieszkańcy powiatu tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową obejmującą gminy: Chrzastowice, Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Ozimek, Popielów, Prószków, Tarnów Opolski, Tułowice i Turawa⁹.

Położenie powiatu opolskiego w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Opola – stolicy województwa opolskiego – stanowi naturalny potencjał do rozwoju społecznego i zawodowego mieszkańców, z uwagi na fakt, że tam też uczy się i pracuje znaczna część ludności zamieszkującej powiat opolski. W Opolu skoncentrowanych jest wiele instytucji i organizacji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, szkoły wyższe, które posiadają bogatą ofertę edukacyjną, między innymi: Uniwersytet Opolski, Politechnika Opolska, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji.

2. Niepełnosprawność w powiecie opolskim

Dane dotyczące skali występowania niepełnosprawności w Polsce zgromadzone zostały przez Główny Urząd Statystyczny podczas Spisu Powszechnego, który przeprowadzony został od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 roku.

Według jego wyników liczba osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim wyniosła 10 150. W stosunku do liczby ludności powiatu wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych wyniósł 7,6%, tj. najmniej wśród wszystkich powiatów województwa.

Na potrzeby realizacji Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku przyjęto definicję osoby niepełnosprawnej, jako osoby, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osobę, która takiego orzeczenia nie posiada, aczkolwiek odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, takie jak: zabawa, nauka, praca czy samoobsługa.

Dokonano podziału zbiorowości osób niepełnosprawnych na dwie podstawowe grupy:

- *osoby niepełnosprawne tylko prawnie* – to osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenia wydane przez organ do tego uprawniony,
- *osoby niepełnosprawne biologicznie* – to osoby, które takich orzeczeń nie posiadają, ale odczuwają ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku.

Uzyskany obraz skali niepełnosprawności w Polsce oraz w poszczególnych obszarach należy traktować, jako wstępny, ponieważ podczas przeprowadzania spisu, założono, że ze względu na wrażliwość zagadnienia, jakim jest niepełnosprawność, odpowiedzi na pytania dotyczące tego zagadnienia udzielane miały być dobrowolnie. W związku z tym ponad 1,3 mln ludzi odmówiło odpowiedzi na pytania z tego obszaru¹⁰.

---

⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 511 z późn. zm.).

⁹ Powiat opolski [w:] *Biuletyn informacji publicznej* [online], [dostęp: 19 lutego 2020], Dostępny w Internecie: <<https://bip.powiatopolski.pl/2639/4890/informacje-o-powiecie.html>>.

¹⁰ *Ludność i gospodarstwa domowe. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna. Część I. Ludność* [w:] Główny Urząd Statystyczny [online], [dostęp: 05 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://stat.gov.pl/spisy-powszechnie/nsp-2011/nsp-2011-wyniki/ludnosc-i-gospodarstwa-domowe-stan-i-struktura-spooleczno-ekonomiczna-czesc-i-ludnosc-nsp-2011,11,1.html>>.

Zatem chcąc nakreślić bardziej aktualną skalę występowania zjawiska niepełnosprawności w powiecie opolskim, należy kierować się danymi pozyskanymi z *Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu*. Do głównych zadań zespołu należy wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności oraz legitymacji¹¹.

Dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu dotyczą analizy sytuacji osób niepełnosprawnych w latach 2018 – 2019. Według zebranych informacji najczęstszymi przyczynami wydawania orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wśród dorosłych w latach 2018 – 2019 były: choroby neurologiczne (10-N), upośledzenia narządów ruchu (05-R), choroby układu oddechowego i krążenia (07-S). Natomiast wśród dzieci i młodzieży: całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C), choroby neurologiczne (10-N), inne schorzenia, w tym: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego(11-I).

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu w latach 2018 – 2020

ROK:	2018 (4 kwartały)		2019 (4 kwartały)		2020 (3 kwartały)	
	dzieci	dorośli	dzieci	dorośli	dzieci	dorośli
liczba wydanych orzeczeń	140	850	140	969	110	577

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Aby dopełnić obrazu należy również dokonać analizy danych z Powiatowego *Urzędu Pracy w Opolu*, ponieważ dotyczą one rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, która ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Tabela 2. Liczba osób włączonych do ewidencji osób niepełnosprawnych w latach 2018 – 2020

ROK:	2018 (4 kwartały)	2019 (4 kwartały)	2020 (2 kwartały)
liczba osób	175	206	87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu.

Największą liczbę orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób dorosłych w latach 2018 – 2019 wystawiono dla osób z wykształceniem zasadniczym oraz podstawowym i gimnazjalnym. Dane wskazują, że największą grupę wśród osób dorosłych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności są osoby niepracujące. Z pozyskanych informacji wynika również, że najliczniejszą grupę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu w latach 2018 – 2019 stanowią mężczyźni. Największą liczbę osób włączonych do ewidencji osób niepełnosprawnych stanowią osoby z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

¹¹ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu [w:] Powiat Opolski [online], [dostęp: 29 października 2020], Dostępny w Internecie: < <https://powiatopolski.pl/36/powiatowy-zespol-do-spraw-orzekania-o-niepelnosprawnosci.html>>.

3. Badania ankietowe

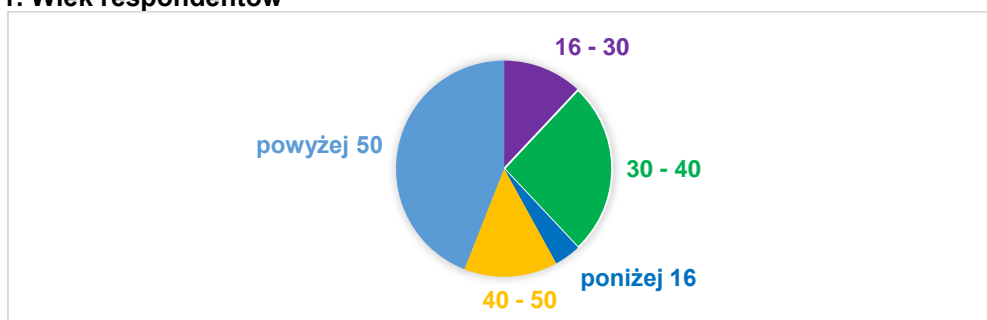
W związku z tym, że brak jest aktualnych i precyzyjnych danych dotyczących osób niepełnosprawnych w Polsce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu zwróciło się do swoich petentów z prośbą o wypełnienie anonimowych ankiet, dotyczących zagadnienia niepełnosprawności. Pytania dotyczyły zobrazowania sytuacji osób niepełnosprawnych, w takich aspektach jak: sytuacja mieszkaniowa, sytuacja społeczna, sytuacja zawodowa, samodzielność, korzystanie ze wsparcia, potrzeby, edukacja. Ankieta zamieszczona została na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu oraz była dostępna stacjonarnie w formie papierowej.

Dzięki zgromadzeniu materiału badawczego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu może poznać perspektywę petentów, a następnie dostosowywać działania dążące do zaspokojenia ich potrzeb.

Badania przeprowadzono na terenie powiatu opolskiego w okresie od 1 lipca 2020 roku do 30 września 2020 roku. W badaniu wzięło udział łącznie 50 osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu opolskiego, które korzystają z pomocy oferowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Łączna liczba respondentów wynika przede wszystkim z częściowej realizacji zadań urzędu w formie zdalnej, podyktowanego wprowadzeniem stanu epidemii w Polsce, czego wynikiem było zmniejszenie liczby petentów odwiedzających urząd.

Podział osób ankietowanych ze względu na płeć wskazuje, że na pytania odpowiedziało więcej kobiet – 56% niż mężczyzn – 44%. Największa grupa respondentów zamieszkuje wieś – 70%, natomiast miasto – 30%.

Wykres 1. Wiek respondentów

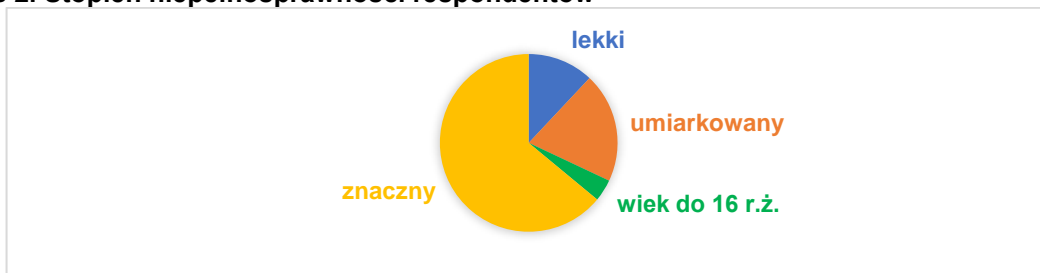

Źródło: opracowanie własne.

Najliczniejszą grupą pośród badanych osób niepełnosprawnych, mieszkających na terenie powiatu opolskiego, okazały się osoby w wieku powyżej 50 lat – 44%. W związku z tym, stanowiły prawie połowę grupy badawczej. Kolejne grupy to osoby w wieku 30-40 lat, które obejmują 26% ankietowanych oraz 40-50 lat z wynikiem 14%. Najmniejszą grupą są niepełnosprawni w wieku 16-30 lat – 12% oraz osoby w wieku poniżej 16 roku życia – 4%.

Badania ankietowe wskazują, że najwięcej respondentów posiada wykształcenie średnie – 28%, kolejno: podstawowe – 26%, zawodowe – 24%, natomiast najmniej osób bo 22% – deklaruje posiadanie wyższego wykształcenia.

Wykres 2. Stopień niepełnosprawności respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Z badań wynika, że dominującą grupą respondentów, która zdecydowała się wziąć udział w badaniach przeprowadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu, są osoby posiadające znaczny stopień niepełnosprawności i stanowią one 65% ankietowanych. Kolejną grupę stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 20%. Lekki stopień niepełnosprawności posiada 13% ankietowanych, natomiast osoby w wieku do 16 lat posiadające orzeczenie o niepełnosprawności stanowią zaledwie 2% badanych.

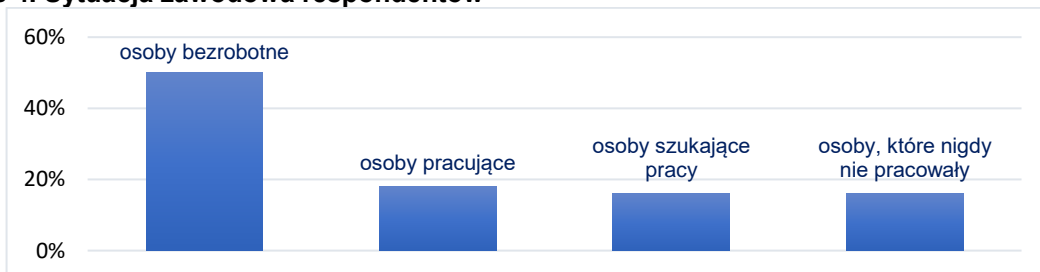
Wykres 3. Rodzaje dysfunkcji respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Najczęściej deklarowanym rodzajem dysfunkcji powodującym niepełnosprawność wśród osób badanych jest dysfunkcja narządu ruchu, która występuje u prawie połowy badanych respondentów – 43%. Kolejno, jako przyczyna niepełnosprawności wybierana jest przez 19% ankietowanych dysfunkcja narządu wzroku. 13% respondentów oznajmia w badaniach, że boryka się z zaburzeniami narządu słuchu oraz 13% z innymi schorzeniami. Najrzadziej ograniczenia wynikają z powodu chorób psychicznych – 6% oraz upośledzenia umysłowego – 6%.

Wykres 4. Sytuacja zawodowa respondentów

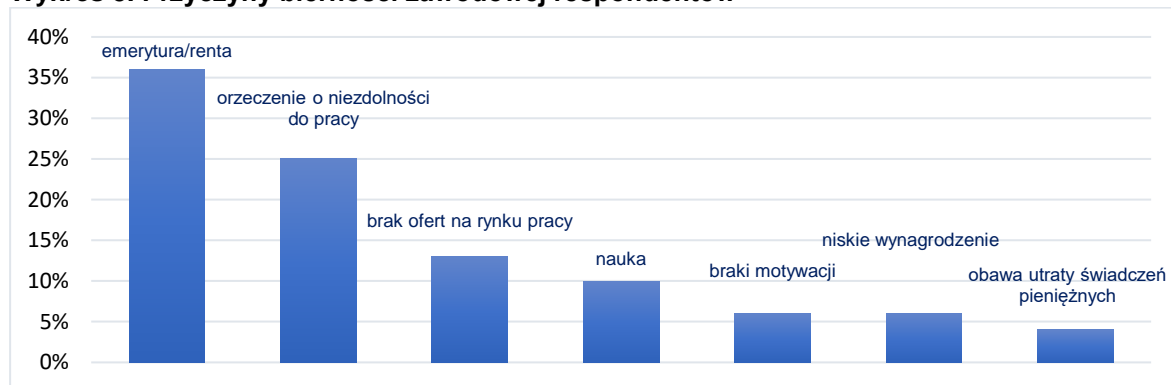

Źródło: opracowanie własne.

Pytania w ankiecie dotyczyły scharakteryzowania sytuacji zawodowej badanych osób. Połowa respondentów podaje do wiadomości, że są osobami bezrobotnymi. 18% osób, w chwili przystąpienia do badania pozostawała w zatrudnieniu. Natomiast 16% ankietowanych nigdy nie pracowało lub szuka pracy – 16%.

Osoby, które oświadczyły, że nie są aktywne zawodowo, zostały poproszone o podanie przyczyny tej sytuacji.

Wykres 5. Przyczyny bierności zawodowej respondentów

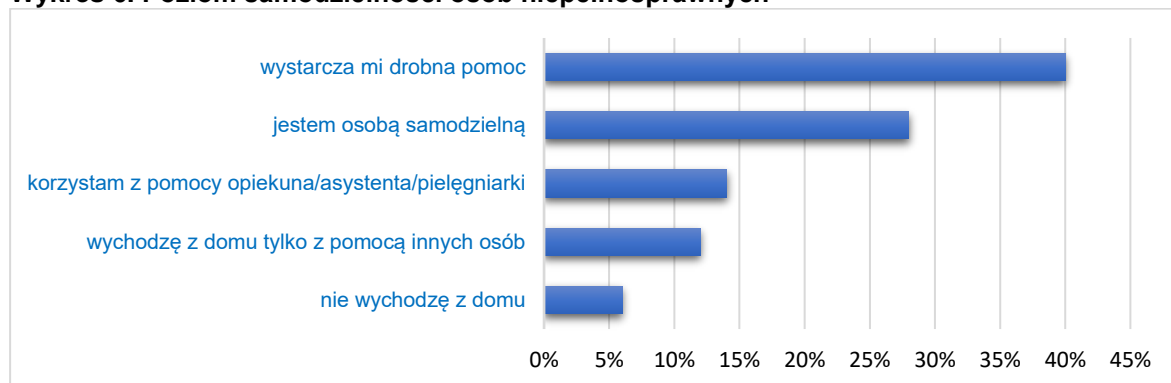

Źródło: opracowanie własne.

Do głównych przyczyn bierności zawodowej respondentów zalicza się posiadanie prawa do emerytury lub renty – 34%. Kolejnym powodem są problemy zdrowotne, z których wynika posiadanie orzeczenia o niezdolności do pracy – 25%. Jako trzecią przyczynę 13% ankietowanych wskazuje brak interesujących dla nich ofert na rynku pracy. 9% osób przyznaje, że jest w trakcie pobierania nauki. Natomiast kolejne wymieniane powody niepodjęcia pracy przez 8% badanych to brak kwalifikacji, 6% zbyt niskie wynagrodzenie, 6% brak motywacji oraz 4% obawa utraty świadczeń pieniężnych. Dodatkowo warto zaznaczyć, że żaden z respondentów, jako głównej przyczyny niewykonywania pracy nie podał strachu przed brakiem akceptacji w miejscu pracy.

Kolejne zagadnienia podjęte w kwestionariuszu dotyczyły stanu zdrowia oraz ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, z którymi ankietowani muszą borykać się każdego dnia.

Wykres 6. Poziom samodzielności osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowanie własne.

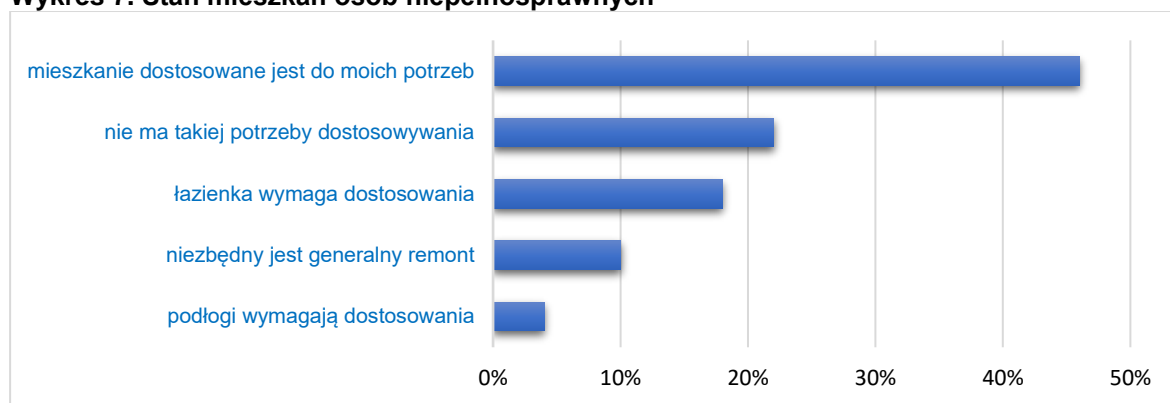
Prawie połowa osób biorących udział w badaniu – 40% przyznała, że w codziennym funkcjonowaniu wystarczy im drobna pomoc. Dane umieszczone na powyższym wykresie wskazują, że aż 28% ankietowanych określa się, jako osoby samodzielne, 12% badanych informuje, że korzysta z pomocy opiekuna, asystenta lub pielęgniarki. Zaledwie 12% osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w badaniu nie wychodzi z domu bez pomocy innych, a 6% w ogóle nie opuszcza domu.

W związku z zapytaniem respondentów o ocenę własnego poziomu samodzielności, zadano pytanie dodatkowe o sytuację mieszkaniową. Z odpowiedzi wynika, że 64% osób

mieszka z własną rodziną, a 20% z rodzicami lub opiekunami. Jedynie 16% badanych mieszka samodzielnie.

Badaniu poddano również zagadnienie dotyczące przystosowania lokali mieszkalnych, w których na co dzień przebywają osoby niepełnosprawne do ich indywidualnych potrzeb, które wynikają bezpośrednio z niepełnosprawności.

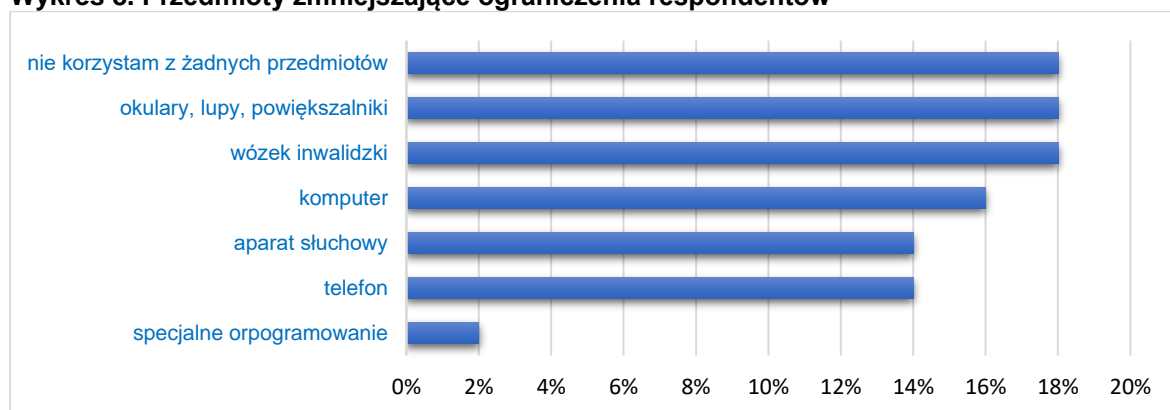
Wykres 7. Stan mieszkań osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowanie własne.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że prawie połowa badanych osób – 46% posiada dostosowane warunki mieszkaniowe do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Natomiast 22% respondentów deklaruje, że ich stan zdrowia nie wymaga dostosowywania mieszkania do specjalnych warunków, 18% ankietowanych deklaruje, że potrzebuje remontu łazienki, aby móc z niej sprawnie korzystać, a 10% osób, że ich mieszkanie wymaga generalnego remontu. Zaledwie 4% potrzebuje wymiany podłogi.

Wykres 8. Przedmioty zmniejszające ograniczenia respondentów

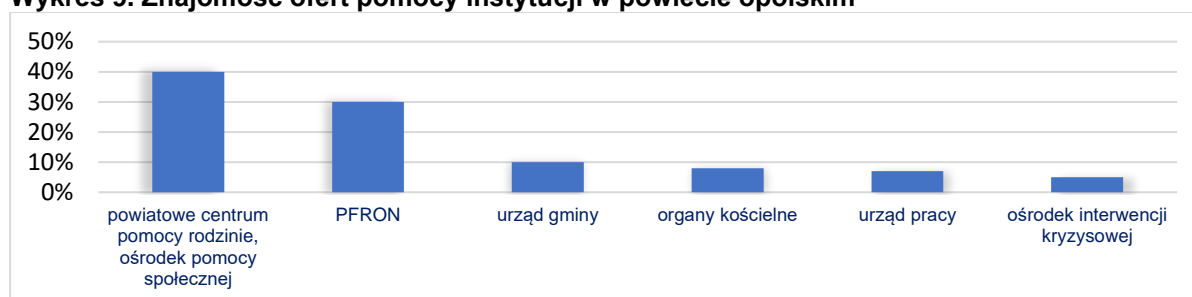
Źródło: opracowanie własne.

Na powyższym wykresie zilustrowano zebrane odpowiedzi na pytanie dotyczące użytkowania przez respondentów przedmiotów pozwalających zmniejszyć ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia. Wśród badanych 18% deklaruje, że na co dzień nie korzysta z takich przedmiotów. Dla 18% ankietowanych użytkowanie wózka inwalidzkiego pomaga zlikwidować codzienne bariery oraz dla 18% są to okulary, lupy lub powiększalniki. Komputer, jako urządzenie pozwalające zmniejszyć ograniczenia wynikające z niepełnosprawności służy, 16% respondentom. Z aparatu słuchowego na co dzień korzysta 14% badanych oraz 14% badanych wspomaga się użytkowaniem telefonu. Jedynie 2% osób deklaruje korzystanie ze specjalnego oprogramowania. Dodatkowo respondenci w omawianym zagadnieniu wskazywali przedmioty dodatkowe, które pomagają im w likwidacji codziennych

przeszkód wynikających z niepełnosprawności, takie jak: podnośnik ramieniowy, kule ortopedyczne, pieluchomajtki, laska, czy chodzik trójkołowy.

Trzeci zakres tematyczny badań przeprowadzonych w powiecie opolskim dotyczył zagadnień związanych bezpośrednio ze znajomością zakresu pomocy oferowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu oraz innych instytucji, do których osoba niepełnosprawna może zwrócić się o pomoc. Pytania dotyczyły również sposobu składania wniosków przez respondentów oraz określenia ich stopnia znajomości obsługi komputera czy dostępu do Internetu. Dobór pytań uzasadniony był wprowadzeniem możliwości składania wniosków o dofinansowanie przez osoby niepełnosprawne w formie zdalnej poprzez System Obsługi Wsparcia, finansowany ze środków PFRON¹², przy pomocy Profilu Zaufanego.

Wykres 9. Znajomość ofert pomocy instytucji w powiecie opolskim

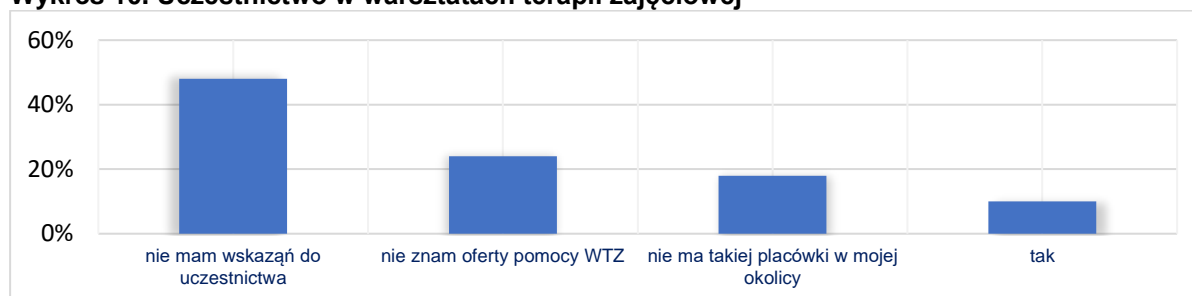

Źródło: opracowanie własne.

Z informacji umieszczonych na powyższym wykresie wynika, że osoby niepełnosprawne zamieszkujące powiat opolski, które wzięły udział w badaniu ankietowym, wskazują, że najlepiej znają oferty pomocy takich instytucji jak: powiatowe centrum pomocy rodzinie oraz ośrodek pomocy społecznej – 40%. Na kolejnym miejscu 30% respondentów wybrała Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Następnie wytypowano urząd gminy – 10%, organy kościelne – 8% oraz urząd pracy – 7%. Najmniejsza liczba respondentów – 5% wskazała znajomość zakresu usług, którą do potrzebujących kierują ośrodki interwencji kryzysowej.

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło korzystania z oferty WTZ (warsztatów terapii zajęciowej), czyli placówek realizujących zadania rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych, gdzie rehabilitacja realizowana jest poprzez terapię zajęciową¹³.

Wykres 10. Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej

Źródło: opracowanie własne.

Z badania wynika, że prawie połowa osób niepełnosprawnych – 48% nie posiada wskazań do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, 24% osób nie zna zakresu pomocy

¹² System Obsługi Wsparcia [w:] Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych [online], [dostęp: 07 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://sow.pfron.org.pl/>>.

¹³ Warsztaty terapii zajęciowej [w:] Serwis Rzeczypospolitej Polskiej [online], [dostęp: 08 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.gov.pl/web/uw-opolski/warsztaty-terapii-zajeciowej>>.

WTZ. Natomiast 18% badanych deklaruje, że nie ma takiej placówki w okolicy zamieszkania, a 10% ankietowanych aktywnie korzysta z rehabilitacji organizowanej przez warsztaty terapii.

Następne zagadnienie poruszone w kwestionariuszu dotyczyło potrzeby korzystania przez osoby niepełnosprawne z usług asystenta osoby niepełnosprawnej, czyli programu w ramach, którego można uzyskać wsparcie drugiej osoby, w sytuacjach kiedy osoba niepełnosprawna samodzielnie nie jest w stanie pełnić podstawowych ról społecznych¹⁴.

Wykres 11. Potrzeba pomocy asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej

Źródło: opracowanie własne.

Z danych umieszczonych na powyższym wykresie wynika, że 78% respondentów oznajmia, że są wystarczająco samodzielni i nie potrzebują pomocy oferowanej przez asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Natomiast 22% ankietowanych oświadczyło, że chciałoby mieć zapewnione wsparcie asystenta w wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym. Taki wynik, może świadczyć o tym, że osoby, które przystąpiły do badania ankietowego są osobami niepełnosprawnymi, samodzielnymi lub wymagają pomocy innych osób w codziennych czynnościach.

W związku z możliwością składania wniosków online za pomocą Systemu Obsługi Wsparcia, czyli nowoczesnej platformy, dzięki której osoby niepełnosprawne i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹⁵, w ankiecie zapytano respondentów o to czy wnioski o dofinansowanie składają drogą tradycyjną, czyli papierową wersję dostarczając do jednostki, czy elektronicznie za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia.

Wykres 12. Sposób składania wniosków o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne.

¹⁴ Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej [w:] Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych [online], [dostęp: 07 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.pfron.org.pl/aktualnosci/szczegoly-aktualnosci/news/rusza-program-asystent-osobisty-osoby-niepelnosprawnej/>>.

¹⁵ System Obsługi Wsparcia [w:] Portal informacyjny Systemu Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON [online], [dostęp: 19 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://portal-sow.pfron.org.pl/opencms/export/sites/pfron-sow/sow/info/>>.

Z analizy wynika, że 86% respondentów korzysta z tradycyjnej metody składania wniosku – czyli wersji papierowej, natomiast 14% ankietowanych osób składa wnioski elektronicznie za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Pozostając w strefie pytań dotyczących korzystania ze sprzętu komputerowego, zapytano respondentów o umiejętność korzystania z komputera.

Wykres 13. Umiejętność korzystania z komputera

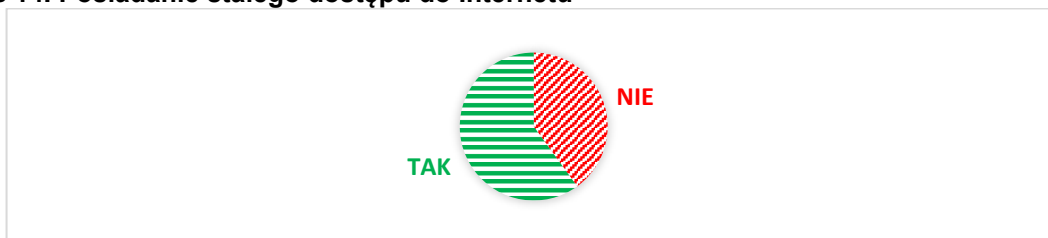

Źródło: opracowanie własne.

Z wyników badania, które zostały umieszczone na powyższym wykresie wynika, że większość ankietowanych osób – 70% korzysta z komputera. Jedynie 30% respondentów oznajmia, że tego nie robi.

Kolejny aspekt w tej części kwestionariusza ankiety dotyczył posiadania stałego dostępu do Internetu.

Wykres 14. Posiadanie stałego dostępu do Internetu

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci w badaniu ankietowym dotyczącym dostępu do Internetu oświadczyli, że 60% przebadanych osób posiada stały dostęp do Internetu, natomiast 40% ankietowanych, takiego dostępu nie posiada.

W związku z możliwością składania wniosków elektronicznie, za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia dla osób niepełnosprawnych, przy wybranych programach wymagane jest potwierdzenie tożsamości za pomocą Profilu Zaufanego¹⁶, czyli bezpłatnej metody potwierdzania tożsamości w elektronicznych systemach administracji, który stanowi alternatywę dla odręcznego podpisu. Kolejne pytanie ankietowe, zatem dotyczyło posiadania Profilu Zaufanego przez ankietowane osoby.

Wykres 15. Posiadanie Profilu Zaufanego

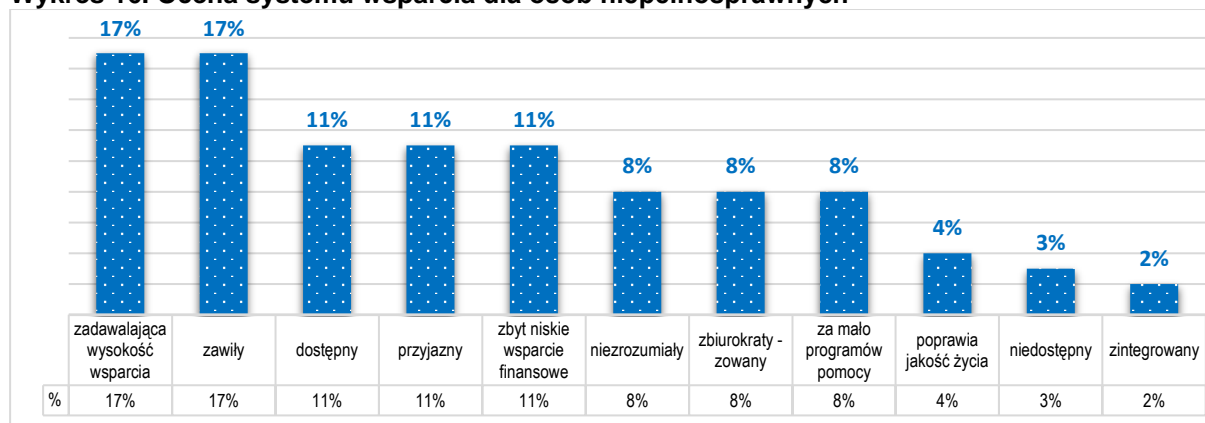
Źródło: opracowanie własne.

¹⁶ Profil Zaufany [w:] Serwis Rzeczypospolitej Polskiej [online], [dostęp: 08 października 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.gov.pl/web/cyfrizacja/profil-zaufany-ego->>>.

Informacja, którą otrzymano w wyniku badań ankietowych jest taka, że jedynie 20% respondentów zdecydowało się na założenie Profilu Zaufanego, natomiast aż 80% osób nie korzysta z potwierdzania tożsamości za pomocą Profilu Zaufanego.

Ostatni obszar badań, poruszony w kwestionariuszu dotyczył oceny pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym przez instytucje oraz wyodrębnienia potrzeb respondentów.

Wykres 16. Ocena systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowanie własne.

Ankietowani, jako dwie główne cechy systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, wytypowali: *zawiłość* 17% oraz *zadawalającą wysokość wsparcia* 17%. Kolejno 11% osób wybrało *dostępność*, jako przymiot systemu wsparcia, a 11% ankietowanych wskazało cechę: *przyjazny*. Dla 11% udzielana pomoc charakteryzuje się *zbyt niskim wsparciem finansowym*. *Zbiurokratyzowanie* i *niezrozumiałość* wybrało po 8% ankietowanych, 8% respondentów uważa, że dostępnych jest *zbyt mało programów pomocowych*, a 4% osób deklaruje, że otrzymywana pomoc znacznie *poprawia jakość życia*. Najmniej respondentów wybiera takie określenia jak: *niedostępny* 3% oraz *zintegrowany* 2%.

Zapewnienie *pomocy finansowej* jest najważniejszą potrzebą prawie połowy osób niepełnosprawnych, które zdecydowały się na udział w badaniu. Następnie badani wybrali stałe *kontakty z innymi ludźmi* oraz *samodzielność*. Na następnym miejscu wyselekcjonowane zostały takie potrzeby jak: *akceptacja*, *tolerancja*, *otwartość*, *wyrozumiałość*, *dostęp do leków*. *Rehabilitacja fizyczna* to kolejna grupa czynników, które są istotne dla osób niepełnosprawnych. Dalej w hierarchii potrzeb plasuje się posiadanie *stałej pracy* oraz dostęp do *rehabilitacji społecznej*. Najmniej respondentów nie mogłoby obejść się bez dostępu do *edukacji*, procesu *integracji* oraz *posiadania własnej rodziny*.

4. Wnioski z badań

Głównym celem przeprowadzonego badania ankietowego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu wśród osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy oferowanej przez placówkę, było wyodrębnienie potrzeb osób niepełnosprawnych z punktu widzenia tych osób. W związku z tym problematyka zagadnień poruszała takie tematy jak: aktywność zawodowa, stan zdrowia, mieszkalnictwo, rehabilitacja, poglądy, potrzeby czy samodzielność i ograniczenia wynikające bezpośrednio ze stanu niepełnosprawności.

Aby podsumować wnioski z badań, zdecydowano wykreować statystyczny wizerunek osoby niepełnosprawnej, korzystającej z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu, opracowując wizerunek na podstawie zbadanych czynników.

Statystyczna osoba niepełnosprawna, która korzysta z pomocy udzielnej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu jest kobietą (56%) w wieku powyżej 50 roku życia (44%), która mieszka na wsi (70%) i posiada wykształcenie średnie (28%).

Jest osobą dotkniętą niepełnosprawnością przez dysfunkcję narządu ruchu (48%), i posiada znaczny stopień niepełnosprawności (65%).

Jej sytuacja zawodowa wygląda tak, że jest osobą bezrobotną (50%), a jako główną przyczynę bierności zawodowej wskazuje posiadanie prawa do emerytury lub renty (34%) oraz problemy zdrowotne, z których wynika posiadanie orzeczenia o niezdolności do pracy (22%).

Mimo statusu osoby niepełnosprawnej postrzega się, jako osobę samodzielną (30%) lub wystarcza jej drobna pomoc (40%) w codziennym funkcjonowaniu.

Warunki mieszkaniowe, w których przebywa są zadawalające i dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności (46%), ale na co dzień nie musi wspomagać się korzystaniem z przedmiotów zmniejszających ograniczenia sprawności organizmu (22%).

Gdyby znalazła się w trudnej sytuacji życiowej i poszukiwała pomocy skierowałaby się do placówek takich jak: powiatowe centra pomocy rodzinie oraz ośrodki pomocy społecznej (40%) lub Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (30%).

Statystyczna osoba niepełnosprawna składa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu wnioski o dofinansowanie w tradycyjny sposób, czyli w wersji papierowej (86%), chociaż potrafi korzystać z komputera (70%) i posiada stały dostęp do Internetu (60%). Jednak potwierdza tożsamość osobiście, ponieważ nie zdecydowała się na założenie Profilu Zaufanego (80%), dzięki któremu mogłaby kontaktować się z podmiotami publicznymi drogą elektroniczną i wiele spraw załatwić on-line, w tym składać wnioski w wersji elektronicznej za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Typowy podopieczny, który korzysta z pomocy kierowanej dla osób niepełnosprawnych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu uważa, że system wsparcia pozytywnie wpływa na jego codzienne funkcjonowanie. Jest zadowolony z wysokości wsparcia finansowego dla osób niepełnosprawnych (17%), ale jednocześnie wskazuje, że system pomocy jest dość zawyły (17%).

W hierarchii potrzeb osoby niepełnosprawnej mieszkającej na terenie powiatu opolskiego, na pierwszym miejscu plasuje się gwarancja pomocy finansowej. Kolejnym ważnym aspektem w jej życiu jest systematyczne utrzymywanie kontaktów z innymi ludźmi oraz samodzielność, dzięki której likwidacja barier w codziennym życiu staje się bardziej dostępna. Spośród innych wyodrębnianych potrzeb zwraca uwagę na potrzebę akceptacji oraz tolerancję i otwartość otoczenia na zjawisko niepełnosprawności, wyrażaną między innymi poprzez wyrozumiałość dla osób niepełnosprawnych i ich ograniczeń.

5. Działanie PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest organem administracji publicznej, który wspiera rehabilitację oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych tworząc własne programy pomocowe. Fundusz utworzono na mocy ustawy z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych¹⁷.

Środki z PFRON skierowane są do indywidualnych osób niepełnosprawnych poprzez realizację programów takich jak:

---

¹⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.).

- 1) dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- 2) dofinansowanie do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych,
- 3) dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- 4) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych,
- 5) dofinansowanie do likwidacji barier technicznych,
- 6) dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się,
- 7) dofinansowanie do sportu, kultury rekreacji osób niepełnosprawnych,
- 8) dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego,
- 9) działanie WTZ w Siolkowicach Starych.

Zestawienie szczegółowych kosztów dofinansowań dla osób niepełnosprawnych, które zostały udzielone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu, mieszkańcom powiatu w latach 2018 i 2019 z podziałem na liczbę tych osób oraz kwoty dofinansowania zostało zaprezentowane w tabeli.

Tabela 3. Wykorzystanie środków PFRON w latach 2018 – 2019

L.P.	ROK	2018		2019	
		ZAKRES DZIAŁAŃ	LICZBA OSÓB	KWOTA (ZŁ)	LICZBA OSÓB
1.	turnusy rehabilitacyjne	120	108 993	103	99 854
2.	środki pomocnicze	487	494 443	523	483 858
3.	zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny	6	8 709	11	20 000
4.	likwidacja barier architektonicznych	6	14 100	8	18 735
5.	likwidacja barier w komunikowaniu się	4	3 975	7	6 949
6.	likwidacja barier technicznych	5	13 049	5	40 000
7.	sport, kultura, rekreacja	105	8 000	50	5 000
8.	tłumacz języka migowego	2	1 280	2	1 800
9.	działanie WTZ	30	517 680	30	553 680

Źródło: opracowanie własne.

6. Działania ośrodków pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych

Zintegrowanie działań jednostek działających na terenie powiatu opolskiego jest jednym z głównych założeń programu. Z związku z tym ważne są działania ośrodków pomocy społecznej, ponieważ jako instytucje samorządowe świadczące pomoc społeczną, działają na terenie każdej gminy i w związku z tym są najbliższe osób niepełnosprawnych. Oferują one osobom niepełnosprawnym pomoc w formie przede wszystkim:

- zasiłków: zasiłku stałego, zasiłku celowego, zasiłku celowego specjalnego, zasiłku okresowego, zasiłku pielęgnacyjnego, wynagrodzenia należnego opiekunowi,
- pracy socjalnej,
- usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych,

- schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania,
- poradnictwa specjalistycznego,
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne, społeczne,
- programów opieki wytchnieniowej,
- posiłków w stołówce środowiskowej,
- świadczenia rodzinnego,
- dodatku mieszkaniowego,
- zapewnienie miejsca domach pomocy społecznej.

Tabela 4. Skala pomocy udzielanej przez OPS z powodu niepełnosprawności

L.P.	ROK:	2019 (4 kwartały)	2020 (3 kwartały)
OPS:		Liczba osób	Liczba osób
1.	Komprachcice	37	32
2.	Prószków	51	54
3.	Ozimek	73	72
4.	Niemodlin	290	279
5.	Popielów	26	25
6.	Murów	38	37
7.	Tułowice	35	35
8.	Turawa	20	20
9.	Dąbrowa	5	4

Źródło: opracowanie własne.

Ośrodki pomocy społecznej działające na terenie powiatu opolskiego, obok obowiązków ustawowych, organizują również ponadprogramowe działania, które szczególnie sprzyjają integracji osób niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie w grudniu 2019 roku zorganizował spotkanie bożonarodzeniowe, na którym przekazano upominki świąteczne. Wykonano ręcznie kartki świąteczne dla podopiecznych, udzielano pomocy w załatwianiu spraw codziennych, zorganizowano zbiórkę odzieży oraz artykułów gospodarstwa domowego, edukowano w sprawach prawidłowego odżywiania. Ośrodek poszerzając ofertę pomocy, od marca 2020 roku proponuje osobom niepełnosprawnym pomoc osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej, co zdecydowanie pozytywnie wpłynie na codzienne funkcjonowanie tych osób w społeczeństwie.

Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku na stałe współpracuje z sołtysami wsi w celu zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację osób niepełnosprawnych, szczególnie w okresie zimowym pracownicy socjalni częściej monitorują sytuację tych osób, jako grupy szczególnie narażonej na niebezpieczeństwo w czasie zimy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Niemodlinie realizuje różnorodne dodatkowe programy wpływające na polepszenie sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych, takie jak: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym czy Projekt pn. „Nie – Sami – Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014 – 2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, wychodząc naprzeciw problemom osób niepełnosprawnych, a jednocześnie bezrobotnych podejmuje działania w kierunku

aktywizacji zawodowej. W latach 2019 – 2020 dwie osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności uczestniczyły w pracach społecznie użytecznych na terenie gminy Tułowice w wymiarze 40 godzin miesięcznie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie wyszedł z inicjatywą dla seniorów organizując spotkanie z Fundacją Flexi Mind, na którym rozmawiano o projekcie wsparcia dla mieszkańców i mieszkanki gmin powiatu opolskiego w wieku 60+, mających ograniczone możliwości w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, takich jak: robienie zakupów, gotowanie, dbanie o higienę, porządkowanie domu, załatwianie spraw urzędowych, realizacja recept czy wyjście na spacer.

Wszystkie działania podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej, gminne ośrodki pomocy społecznej, miejskie ośrodki pomocy społecznej czy ośrodki integracji i pomocy społecznej realizujące powierzone działania na terenie powiatu opolskiego, poprzez zaangażowanie i pomysłowość wpływają na poprawienie jakości codziennego życia jego niepełnosprawnych mieszkańców, dzięki zapewnieniu wsparcia finansowego, ale również integracji osób niepełnosprawnych.

7. Poradnictwo Psychologiczno - Pedagogiczne

Na terenie powiatu opolskiego funkcjonują trzy publiczne poradnie psychologiczno–pedagogiczne w miejscowościach: Opole, Niemodlin, Ozimek.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Opolu pracuje na rzecz dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli z terenu powiatu opolskiego. Pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz pomoc w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielana jest dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży, a także rodzicom i nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie działania Poradni - w związku z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Niemodlinie przyjmuje dzieci i młodzież z terenu Powiatu Opolskiego, a w szczególności z przedszkoli, szkół i placówek z gmin: Dąbrowa, Komprachcice, Niemodlin, Prószków i Tułowice. Udziela pomocy dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych¹⁸.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Ozimku funkcjonuje na terenie Ozimka od wielu lat. Została założona w 1978 roku. Otacza opieką psychologiczno – pedagogiczną i logopedyczną dzieci od chwili urodzenia poprzez wszystkie etapy edukacyjne. Wspiera rodziców i prawnych opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców w sprawach dotyczących dzieci. Poradnia swoją działalnością obejmuje cztery gminy Powiatu Opolskiego, gminę Ozimek, Turawa, Chrzastowice i Tarnów Opolski. W swej ofercie proponuje różnorodne formy pomocy psychologicznej, logopedycznej, pedagogicznej¹⁹.

---

¹⁸ *Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Niemodlinie* [online], [dostęp: 27 października 2020], Dostępny w Internecie: <<http://pppniemodlin.pl/>>.

¹⁹ *Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ozimku* [online], [dostęp: 27 października 2020], Dostępny w Internecie: <<http://www.pppozimek.pl>>.

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne z terenu powiatu opolskiego w latach 2018 – 2020

ROK:	2018 (4 kwartały)		2019 (4 kwartały)		2020 (2 kwartały)	
	liczba wydanych orzeczeń		liczba wydanych orzeczeń		liczba wydanych orzeczeń	
PORADNIA:	o potrzebie indywidualnego nauczania	o potrzebie kształcenia specjalnego	o potrzebie indywidualnego o nauczania	o potrzebie kształcenia specjalnego	o potrzebie indywidualnego o nauczania	o potrzebie kształcenia specjalnego
OPOLE	20	91	17	106	3	21
NIEMODLIN	10	44	10	61	2	13
OZIMEK	10	51	5	53	3	40

Zródło: opracowanie własne.

Z danych otrzymanych z Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych Starostwa Powiatu Opolskiego, dotyczących kształcenia osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie powiatu opolskiego wynika, że na cztery szkoły ponadpodstawowe, których organem prowadzącym jest Powiat Opolski, trzy szkoły łącznie kształciły 11 uczniów w 2018 roku oraz 14 uczniów w 2019 roku, posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Natomiast w szkołach nie są prowadzone klasy integracyjne.

8. Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu opolskiego

Na terenie powiatu opolskiego funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych, należą do nich między innymi:

- *Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci, Młodzieży i Osób Niepełnosprawnych Gminy Tarnów Opolski* – to stowarzyszenie, które powstało z potrzeby serca w 1999 roku i jest jedyną organizacją pożytku publicznego w Gminie Tarnów Opolski, działającą na rzecz osób niepełnosprawnych. Obecnie organizacja skupia 85 osób w tym 20 dzieci i 65 dorosłych²⁰.
- *Niemodlińskie Stowarzyszenie Dobroczynne „Nadzieja”* – to stowarzyszenie, którego głównym celem jest udzielanie pomocy instytucjom i organizacjom, których zadaniem statutowym jest ochrona zdrowia i pomoc socjalna. Ponadto organizacja ukierunkowana jest na bezinteresowną pomoc osobom i rodzinom, które niezdolne

²⁰ *Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci, Młodzieży i Osób Niepełnosprawnych* [w:] *Gmina Tarnów Opolski* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<http://tarnowopolski.pl/1047/stowarzyszenie-rodzicow-i-przyjaciol-dzieci-mlodziezy-i-osob-niepelnosprawnych.html>>.

są do samodzielnego rozwiązywania życiowych problemów, w szczególności dotyczy to osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, ubogich i bezradnych²¹.

- *Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym „Kontakt” w Niemodlinie* – to organizacja, której głównym zadaniem jest niesienie bezpośredniej pomocy niepełnosprawnym oraz ich rodzinom, integracja osób niepełnosprawnych z otoczeniem, prowadzenie doradztwa integrowanie środowisk²².
- *Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Integracja” w Ozimku* – to stowarzyszenie podejmujące inicjatywę niesienia pomocy między innymi dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodzinom w zakresie skutecznych form rehabilitacji fizycznej, społecznej, leczenia, edukacji oraz wypoczynku²³.
- *Polski Związek Niewidomych* – to jedno z najbardziej reprezentatywnych stowarzyszeń środowiska osób niewidomych i słabowidzących. Działa od 1951 roku i liczy ponad 55 tysięcy członków. Jest organizacją samopomocową, która została powołana przez samych niewidomych, działa na ich rzecz oraz zarządzają nią osoby niewidome. Prowadzi bardzo szeroką, wieloaspektową działalność na rzecz ludzi, którzy na skutek utraty widzenia ulegają wykluczeniu społecznemu. Podstawową jednostką są koła działające na terenach powiatu i obecnie jest ich 351²⁴.
- *Polski Związek Głuchych* – to organizacja pozarządowa zrzeszająca osoby głuche i niedosłyszące oraz inne osoby związane ze środowiskiem osób głuchych. Najważniejszym celem działania jest pomoc osobom głuchym i niedosłyszącym we wszelkich sprawach życiowych. Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych jest członkiem Światowej Federacji Głuchych i Europejskiej Unii Głuchych²⁵.
- *CARITAS* - jest największą organizacją dobroczynną w Polsce, której historia sięga lat 20. XX wieku. Od 1990 roku jest instytucją charytatywną Konferencji Episkopatu Polski, a od 2004 r. posiada status organizacji pożytku publicznego. Działania charytatywne na terenie Polski dotyczą głównie udzielania pomocy żywnościowej osobom potrzebującym poprzez realizację wielu projektów pomocowych. Pomoc, którą instytucja kieruje do osób niepełnosprawnych, można uzyskać poprzez między innymi: korzystanie z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, opiekę pielęgniarek środowiskowych, opiekę w ośrodkach rehabilitacyjnych, warsztatach terapii zajęciowej, zakładach opiekuńczo- leczniczych czy realizację udogodnień dla osób niepełnosprawnych²⁶.

9. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

---

²¹ *Niemodlińskie Stowarzyszenie Dobroczynne* [w:] *Nadzieja – Niemodlin* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<http://www.nadzieja-niemodlin.pl/o-nas>>.

²² *Niemodlińskie Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym „Kontakt”* [w:] *Gmina Niemodlin* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://niemodlin.pl/1013/wykaz-organizacji-pozarządowych-działających-na-terenie-gminy-niemodlin.html>>.

²³ *Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Integracja” w Ozimku* [w:] *Portal Organizacji Pozarządowych* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://spis.ngo.pl/162581-stowarzyszenie-rodzicow-i-przyjaciol-dzieci-niepełnosprawnych-integracja-w-ozimku>>.

²⁴ *Okręg Opolski* [w:] *Polski Związek Niewidomych* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://pzn.org.pl/>>.

²⁵ *Koło Terenowe PZG w Opolu* [w:] *Polski Związek Głuchych* [online], [dostęp: 4 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://www.pzg.org.pl/>>.

²⁶ *Niepełnosprawni* [w:] *Caritas Polska* [online], [dostęp: 19 marca 2020], Dostępny w Internecie: <<https://caritas.pl/pomoc-w-polsce/niepełnosprawni/>>.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo - doradczym. Do zakresu głównych działań rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- realizacja praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z Zarządzeniem nr OR.120.2.2020 z dnia 7 grudnia 2020 roku Starosty Powiatu Opolskiego powołano Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych na lata 2020-2023 w składzie 5 członków.

W naszym Powiecie wśród członków Rady są przedstawiciele: Domu Pomocy Społecznej w Prószkowie oraz Gminy Tułowice. Przewodniczącym Rady jest Pan Krzysztof Wysdak – etatowy członek zarządu Powiatu Opolskiego.

10. Zespół ds. dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

W związku z *Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, która określa środki służące zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie²⁷, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu podjęto działania promujące dostępność poprzez uwzględnianie potrzeb tych osób w planowanej oraz bieżącej działalności oraz likwidację barier i zapobieganie ich powstawaniu.

Zarządzeniem Dyrektora nr 23/2020 z dnia 16 września 2020 roku, wyznaczono Koordynatora oraz Zespół roboczy do spraw dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami²⁸. Do głównych zadań Koordynatora oraz Zespołu należy między innymi:

- przygotowanie planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- analiza warunków architektonicznych,
- analiza dostępności cyfrowej oraz informacyjno – komunikacyjnej,
- wsparcie osób ze specjalnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług,
- prowadzenie działań promujących dostępność,
- opracowanie danych do raportu o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu dla Starosty Opolskiego.

Celem wdrożenia wyżej wymienionych zadań jest, m.in.:

---

²⁷ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1062).

²⁸ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu [w:] *Biuletyn informacji publicznej [online]*, [dostęp: 28 października 2020], Dostępny w Internecie: <http://pcpropole.biuletyn.info.pl/download/attachment/425/zarządzenie_wyznaczenie-koordynatora-i-zespołu_dostępność_16092020.pdf>.

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynku,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- zapewnienie możliwości dostępu do tłumacza języka migowego,
- instalacja urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabo słyszących takich jak np. pętla indukcyjna, systemy FM lub urządzenia oparte o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia.

11. Cele i założenia programu

Poniżej zostały wyszczególnione i opisane ogólne założenia programu:

1. Osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania, na zasadzie równości, z praw ustanowionych dla ogółu społeczeństwa, bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.
2. Osoby niepełnosprawne mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających wyrównanie, zmniejszonych wskutek niepełnosprawności, szans w korzystaniu z przysługujących im praw.
3. Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem praw osób niepełnosprawnych do dokonywania przez nich samodzielnymi wyborów życiowych.
4. Działania mające na celu wyrównywanie szans, oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej w szczególności polegają na:
  - a) zwiększeniu dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych, środowiskowych domów samopomocy i innych,
  - b) zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w nowotworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych (gmin, powiatów, organizacji pozarządowych i innych),
  - c) zwiększeniu możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych,
  - d) zmniejszeniu barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne w placówkach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, gminy, powiaty, jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej i inne,
  - e) zwiększeniu dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych,
  - f) zwiększeniu aktywności w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Celem głównym programu jest dążenie do zwiększenia skuteczności działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych, natomiast celem szczegółowym są: rehabilitacja społeczna, rehabilitacja zawodowa i zatrudnienie oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych. Główne zadania zostały opracowane w tabeli.

Tabela 6. Realizacja celów poprzez rehabilitację społeczną

L.p.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.1	Turnusy rehabilitacyjne	PCPR	2021 - 2025
1.2	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	Powiat, PCPR, Gminy, OPS, Organizacje Pozarządowe	2021 - 2025
1.3	Sport, kultura, rekreacja i turystyka	PCPR, Wydział edukacji i spraw społecznych Starostwa Powiatu Opolskiego, Gminy, Organizacje Pozarządowe	2021 - 2025
1.4	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	PCPR, OPS, CARITAS, NFZ	2021 - 2025
1.5	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Organizacje pozarządowe	2021 - 2025
1.6	Usługi medyczne	Szpitala, ZOL, ośrodki zdrowia	2021 - 2025
1.7	Usługi rehabilitacyjne	Placówki zajmujące się rehabilitacją	2021 - 2025
1.8	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	OPS, CARITAS, służba zdrowia	2021 - 2025
1.9	Kształcenie integracyjne, nauczanie indywidualne	Placówki oświatowe Gmin i Powiatu	2021 - 2025
2.0	Kwalifikowanie uczniów do odpowiednich form kształcenia	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne	2021 - 2025
2.1	Pomoc osobom niepełnosprawnym	OPS	2021 - 2025
2.2	Orzekanie o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	2021 - 2025

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Realizacja celów poprzez rehabilitację zawodową i zatrudnienie

L.p.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
2.1	Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	PUP	2021 - 2025
2.2	Przygotowanie zawodowe, szkolenia zawodowe, staże pracy	PUP	2021 - 2025
2.3	Dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenia	PUP	2021 - 2025
2.4	Doradztwo zawodowe	PUP	2021 - 2025
2.5	Współpraca z inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych	PUP	2021 - 2025

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Realizacja celów poprzez przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

L.p.	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
3.1	Informowanie o prawach i uprawnieniach	PCPR, PUP, OPS	2021 - 2025
3.2	Wydawanie osobom niepełnosprawnym legitymacji i kart parkingowych	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	2021 - 2025
3.3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	PCPR, PUP, Powiat, Gminy, OPS	2021 - 2025

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowym zadaniem w zakresie realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie powiatu opolskiego jest utworzenie drugiego Warsztatu Terapii Zajęciowej dla 30 osób niepełnosprawnych w Tarnowie Opolskim, który swoim zasięgiem i realizacją celów obejmować będzie gminę Tarnów Opolski oraz dodatkowo gminy sąsiadujące.

W celu utworzenia Warsztatu Terapii Zajęciowej ze środków pochodzących z budżetu Powiatu Opolskiego został przeprowadzony remont parteru budynku Domu Dziecka w Tarnowie Opolskim.

W placówce prowadzona będzie terapia społeczna i zawodowa dla 30 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu, które posiadają orzeczenie o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz zawarte w nim wskazania do uczestnictwa w terapii.

Głównym celem warsztatu będzie aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, stwarzanie osobom niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

12. Przewidywane efekty realizacji programu

Jak określono we wstępie, *Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2021-2025* jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób niepełnosprawnych. Jego założenia, cele i zadania, realizowane będą w celu zapewnienia im godnego i aktywnego życia, głównie poprzez:

- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- poprawę warunków życia i stanu zdrowia,
- integrację społeczną w środowisku lokalnym,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności,
- możliwość korzystania z różnych form pomocy,
- zwiększenie szans na zatrudnienie,
- wyrównanie szans edukacyjnych.

13. Źródła finansowania programu

Główne źródła finansowania *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2021 – 2025* to:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Narodowy Fundusz Zdrowia.
- Samorząd, gminy.
- Samorząd powiatowy.
- Organizacje pozarządowe.

14. Realizatorzy programu

Do głównych realizatorów *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2021 – 2025* należą:

- Samorząd Powiatu,
- Samorząd Gminy,
- Służba Zdrowia,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe.

15. Monitorowanie programu

Koordynatorem *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2021 – 2025* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Monitorowanie odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości i kierunków działań ujętych w programie. Informacje przedkładane będą Zarządowi Powiatu Opolskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu.

16. Zakończenie

Realizacja Programu jest działaniem długofalowym. Sukces i realizacja zadań ujętych w przedstawionej koncepcji pomocy osobom niepełnosprawnym, uzależniona jest przede wszystkim od posiadanych środków finansowych. Natomiast bardzo istotne są takie czynniki jak zaangażowanie realizatorów programu oraz jego odbiorców, czyli osób niepełnosprawnych.

Spis tabel, map i wykresów

Tabele:

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu w latach 2018 – 2020	7
Tabela 2. Liczba osób włączonych do ewidencji osób niepełnosprawnych w latach 2018 – 2020	7
Tabela 3. Wykorzystanie środków PFRON w latach 2018 – 2019	17
Tabela 4. Skala pomocy udzielanej przez OPS z powodu niepełnosprawności	18
Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne z terenu powiatu opolskiego w latach 2018 – 2020	20
Tabela 6. Realizacja celów poprzez rehabilitację społeczną	24
Tabela 7. Realizacja celów poprzez rehabilitację zawodową i zatrudnienie	24
Tabela 8. Realizacja celów poprzez przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych	25

Mapy:

Mapa 1. Powiat opolski w woj. opolskim oraz gminy w powiecie opolskim	5
---	---

Wykresy:

Wykres 1. Wiek respondentów	8
Wykres 2. Stopień niepełnosprawności respondentów	9
Wykres 3. Rodzaje dysfunkcji respondentów	9
Wykres 4. Sytuacja zawodowa respondentów	9
Wykres 5. Przyczyny bierności zawodowej respondentów	10
Wykres 6. Poziom samodzielności osób niepełnosprawnych	10
Wykres 7. Stan mieszkań osób niepełnosprawnych	11
Wykres 8. Przedmioty zmniejszające ograniczenia respondentów	11
Wykres 9. Znajomość ofert pomocy instytucji w powiecie opolskim	12
Wykres 10. Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	12
Wykres 11. Potrzeba pomocy asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	13
Wykres 12. Sposób składania wniosków o dofinansowanie	13
Wykres 13. Umiejętność korzystania z komputera	14
Wykres 14. Posiadanie stałego dostępu do Internetu	14
Wykres 15. Posiadanie Profilu Zaufanego	14
Wykres 16. Ocena systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	15